Beste leden van de gemeenteraad,

De Adviesraad Sociaal Domein waardeert het dat na de vorige inspraakrondes er in elk geval een aantal van de in de Kadernota voorstellen zijn aangepast en dat er ruimte is om met elkaar, als Rhedenaren, samen te werken aan een gezamenlijke uitvoeringsagenda. Als adviesraad volgen wij dit proces nauwlettend.

Het is mooi dat er perspectief moet blijven om de juiste dingen te doen en hopelijk over twee jaar weer te kunnen investeren. Het is mooi dat het college zegt zich te realiseren dat er buiten de gebaande paden moet worden gedacht, dat er een aanpak komt waardoor we minder afhankelijk worden van de oneindige wijsheid die vanuit Den Haag over ons wordt uitgestort en dat er een grote omslag in denken en doen nodig is. En daar heeft u, daar hebben wij allemaal, werk in te doen.

Want als je doet wat je deed, krijg je wat je altijd kreeg. Als je steeds maar in kolommen en hokjes blijft denken, werken en betalen, krijg je nooit de samenhang die je zegt na te streven. Als je steeds ‘de gemeente’ centraal zet in het voeren van de gesprekken met ‘de gemeenschap’, als je de gesprekken ophangt aan het feit dat er minder geld is dan zijn we niet aan het samenwerken, dat is ongelijkwaardig partnerschap.

Bij elke investering en bij elke bezuiniging moet je dus niet alleen kijken wat het voor dat ene programma, die ene doelstelling, die ene prestatie indicator betekent, je zult met elkaar, college, raad, ambtelijk en als samenleving, moeten leren om te kijken wat dit betekent. Op de ene plek een draadje lostrekken kan betekenen dat er op een andere plek inwoners door het net vallen. Met alle gevolgen, en alle kosten!- die daarbij komen.

Ik wil heel graag aan de hand van mijn eigen verhaal illustreren wat ik bedoel met die samenhang. Zelf ben ik opgegroeid in een gezin waarin het financieel echt lastig was. Dat leidde tot chronische stress, meer ongezondheid, schooluitval en allerlei andere gevolgen in ons gezin. Via het buurthuis, de muziekvereniging, het buurmeisje dat gitaarles had, een bevlogen leraar op de basisschool kwam ik in aanraking met andere perspectieven. Met dingen die ik leuk vond. Met dingen die ik kon leren. De omstandigheden waarin ik opgroeide waren niet altijd makkelijk, maar er was tegelijkertijd ook een heel weefsel van beschermende factoren zoals dat zo mooi heet. Tegenwoordig noemen we dat het Rhedens model.

En het kwam best goed.

Toen ik tien jaar geleden weduwe werd en achterbleef met een 11-jarig kind vielen we ook niet door het net. We hadden en hebben een heel stevig weefsel om ons heen. Familie, vrienden, het voetbalteam van mijn man, het hockeyteam van mijn dochter, alle muzikanten met wie ik muziek maak op allerlei plekken. Weer een mooi voorbeeld van het Rhedens model.

Zo’n weefsel gun je iedereen. Ook de gemeente, want wij hebben nergens een beroep op hoeven doen. Maar dit weefsel kan alleen ontstaan als mensen inderdaad lid kunnen zijn van een vereniging, als ze hun ziel en zaligheid in een hobby kwijt kunnen. Als ze elkaar kunnen ontmoeten en leren kennen, juist ook als ze van elkaar verschillen. Als ze mee kunnen doen, ook als ze weinig te besteden hebben, door hun gezondheid worden belemmerd of niet goed kunnen lezen of schrijven.

Dus hoe dan wel?

Als je hoopt over twee jaar weer te kunnen investeren, zorg dan dat je stráks dat geld niet hoeft te besteden aan wat je nu afbreekt op bijvoorbeeld ontmoeting en kunst en cultuur.

Als je samen een uitvoeringsagenda maakt, betrek dan ook echt het geheel. Doe dat niet alleen in de kolommen waarop je begroting is geschreven, en zorg dat de organisaties niet om de subsidies hoeven te knokken met elkaar.

Als je als raad je controlerende rol wil uitvoeren, kijk dan niet naar prestatie indicatoren, doelstellingen en percentages per kolom. Kijk naar het grote geheel. Tornen aan het weefsel leidt onherroepelijk tot oplopende kosten voor bijvoorbeeld zorg of veiligheid. En dan zijn we echt aan het dweilen met de kraan open.

Geef elkaar rugdekking. Dingen anders doen, transformeren, dat kun je alleen als je mag leren. Leren kun je alleen maar als er ook dingen fout mogen gaan. Dus als er procedures of regels niet helemaal goed gevolgd worden… Zolang het in het belang van de inwoner is, hoor je ons niet klagen.

Neem met elkaar de tijd, en richt die gesprekken nou eens echt anders in. Misschien moet je ze als gemeente helemaal niet leiden, maar moet je dat aan de samenleving overlaten en sluit je als partner aan.

Tot slot, we blijven het zeggen: stel vooral ook de vraag waar je als gemeente in de weg loopt. En ga dan uit de weg.

Mensen gaan niet bij elkaar op de koffie omdat de gemeente zegt dat dat belangrijk is, mensen gaan bij elkaar op de koffie omdat ze deel uitmaken van het weefsel dat samenleving heet. Zorg dat ze kunnen samenleven.